

KHI NGUYÊN THỦ CƯỜI

(Tổng thống Kyrgyzstan Almazbek Atambayev)

Tiếng cười là mặt trời đuổi mùa đông khỏi gương mặt con người

(Laughter is the sun that drives winter from the human face)

Văn hào Victor Hugo

Khi nguyên thủ đặt tay lên ngực

Buổi sáng khi thành Vienna vừa thức giấc, những tia nắng mới ấm áp rọi xuống sân Cung điện Hofburg, những chú chim bồ câu tha thẩn kiếm mồi, tôi đứng một mình trong sân. Thật tĩnh lặng! Bất chợt, có tiếng bước chân sau lưng tôi, một giọng nói cất lên: “Cô ơi làm ơn ngắm hộ tôi, lá cờ của hai nước treo như thế kia đã ổn chưa?”

Tôi ngược nhìn lên phía tay người đàn ông vừa chỉ, đó là lá cờ của nước chủ nhà Áo và cờ của Kyrgyzstan. Tôi mỉm cười trả lời: “Rất ổn thưa ông”.

- Cảm ơn cô - người đàn ông đáp lời, kèm theo một nụ cười thân thiện. Một lúc sau, ông lại hỏi: “Cô ơi, thế còn hai lá cờ ở ngoài cổng kia, cô thấy đã cân xứng chưa?”

Tôi nhìn theo tay ông ta ra phía xa: “Chuẩn rồi thưa ông”.

Vài phút sau, người đàn ông lại tiếp tục: “Cô ơi, tôi phải gọi cô là Ms hay Mrs nhỉ?”

Tôi mỉm cười đưa tay ra bắt. Vừa nhìn thấy chiếc nhẫn trên tay tôi, ông nhỏ miệng cười: “À... ờ ... xin chào Mrs. Cô là nhà báo Kyrgyzstan hả?”

- Không. Tôi là nhà báo Việt Nam thưa ông - Tôi trả lời.

Người đàn ông gật đầu, rồi quay sang thu dọn một số dụng cụ (mà ông vừa sử dụng để chỉnh cò). Ông tạm biệt tôi và không quên chúc tôi một ngày mới tốt lành, kèm theo một nụ cười thân thiện.

Chỉ vài giờ nữa thôi, đội quân nhạc danh dự sẽ sắp hàng ở nơi này, để chuẩn bị cho buổi đón tiếp nguyên thủ Kyrgyzstan. Nắng sớm chiếu xuống khoảng sân lát đá trong cung điện thật bình yên. Những viên đá cũ kỹ, xám bóng như những chứng nhân lịch sử, chúng đã in dấu chân của hàng nghìn nguyên thủ khắp nơi trên thế giới mỗi khi công du đến nước Áo.

Chợt tấm rèm ở cửa sổ tầng hai của cung điện lay động, có người vừa vén rèm nhìn xuống sân. Căn phòng đó trước đây là nơi ngự trị của Nữ hoàng Maria Theresia (1717-1780). Bà là Nữ quân chủ duy nhất của Vương triều Habsburg (một vương tộc lớn ở châu Âu). Nữ hoàng Theresia đã được người dân Áo vô cùng quý trọng bởi những đóng góp của bà vào việc cải cách các lĩnh vực như tài chính, giáo dục, kinh tế, văn hóa. Đặc biệt, bà được quân đội Áo yêu quý và coi là một vị lãnh tụ quân sự, bởi kiến thức, tầm nhìn chiến lược sâu rộng về quân sự của bà... Nay căn phòng đó trở thành phòng họp báo của Tổng thống Áo.

Một lúc sau, nơi tôi đứng, mọi người bắt đầu hối hả, đội quân nhạc, đội cảnh vệ, đội chuẩn bị cây cảnh... trang hoàng không gian rất trang trọng. Một anh an ninh dắt chó nghiệp vụ đi ngửi tất cả các gốc cây và thảm cỏ. Khoảng 10 giờ, Tổng thống Kyrgyzstan Almazbek Atambayev và Phu nhân cùng đoàn tùy tùng xuất hiện. Tổng thống Áo Heinz Fischer và Phu nhân đã đứng đợi sẵn trên sân. Hai bên tiến đến bắt tay nhau, rồi đứng nghiêm hướng lên quốc kỳ. Khi

quốc ca Kyrgyzstan vang lên, Tổng thống Kyrgyzstan và Phu nhân đã nghiêm trang đặt tay lên ngực cho đến khi tiếng nhạc dừng hẳn. Theo quan sát của tôi thì đây là một trong số ít nguyên thủ và phu nhân đã có cử chỉ như vậy. (Đất nước Kyrgyzstan mới được trao trả độc lập năm 1991, sau đó, nước này đã hướng tới nền dân chủ một cách mạnh mẽ. Dân số khoảng 5,3 triệu người).

Khi nguyên thủ cười

Trước khi bước vào chương trình nghị sự, hai vị nguyên thủ đã bước vào phòng họp báo để thực hiện nghi thức chụp ảnh, theo sau là hai phu nhân và đoàn quan khách hai nước. Phu nhân Tổng thống Kyrgyzstan đã nhanh nhẹn tiến đến, đứng cạnh Tổng thống Áo. Vì thế, Phu nhân Tổng thống Áo phải vòng sang đứng cạnh Tổng thống Kyrgyzstan, nhưng ngay lập tức bà đã bị một nhân viên của Văn phòng Tổng thống Áo ngăn lại và chỉ về đúng vị trí. Hành động đó khiến cả hai vị Tổng thống và các nhà báo đều bật cười, Tổng thống Áo xoa tay và ra hiệu cho nhân viên để Phu nhân tự nhiên. Chi tiết đó đã khiến cho cuộc gặp gỡ trở nên hết sức thân tình, khác hẳn với nhiều cuộc gặp gỡ nguyên thủ trước đó.

Tổng thống Kyrgyzstan Almazbek Atambayev (thứ hai từ phải sang), Tổng thống Áo Heinz Fischer (thứ hai từ trái sang) cùng các Phu nhân tại cuộc hội kiến

Tôi trộm nghĩ, có lẽ, khi các nguyên thủ cười sẽ khiến cho người đồng cấp và giới quan sát (báo chí - truyền thông) cảm thấy cởi mở hơn, chân thành hơn, mọi việc theo đó cũng thuận lợi hơn chẳng?... Nhưng ai là người có thể làm cho các nguyên thủ cười “đúng thời điểm” như thế? Đó mới là vấn đề! Khi học về Truyền thông mới, Truyền thông chính trị ở châu Âu, chúng tôi cũng đã được nghe Giáo sư Grimm thuyết giảng nhiều về vấn đề này (tôi cũng đã đề cập trong một số bài báo khoa học của mình).

Sau khi hai nguyên thủ tiến sang phòng nghị sự, chúng tôi được phép đi theo tác nghiệp trong vòng 3 phút, rồi rút trở về phòng họp báo.

Hai nhân viên của Đoàn Kyrgyzstan còn khá trẻ, đi đi lại lại xung quanh cái bàn - nơi chuẩn bị cho lễ ký kết. Một anh cầm cuốn sổ lầm nhảm, có lúc đọc thành tiếng, rất tự nhiên. Anh còn lại nhìn chằm chằm vào các vật dụng đặt trên bàn, bỗng nhiên anh ta hét lên: “Ôi không có bút. Không có bút”. Rồi anh ta chạy ra, kéo tay một nữ đồng cấp của Văn phòng Tổng thống Áo thì thầm. Cô gái gật đầu và nở nụ cười dịu dàng, rồi cô chỉ vào một anh đang đứng phía trước, hóa ra anh này đang “nâng niu” hai chiếc bút trong tay. Hành động đó lại khiến các nhà báo phá lên cười. Dường như muốn chữa thẹn cho nước bạn, cô ấy bảo mấy nhà báo rằng “mọi người nên tranh thủ chụp cái bút này đi, vì nó chỉ dành để ký kết lần này rồi lại phải cất đi ngay”. Một lúc sau, xong chương trình nghị sự, hai Tổng thống trở ra phòng họp báo.

Tổng thống Áo nhấn mạnh: *dân chủ bao gồm sự tôn trọng nhân quyền và đấu tranh chống tham nhũng*. Ông cũng là vị nguyên thủ đầu tiên, thuộc các nước khối Liên minh châu Âu đã đến thăm Kyrgyzstan (năm 2013) kể từ khi nước này dành được độc lập.

Hôm nay, hai bên đã ký kết một hiệp định bảo hộ đầu tư song phương, đồng thời, Tổng thống Kyrgyzstan kêu gọi các bên kiềm chế cáo buộc lẫn nhau trong cuộc khủng hoảng của Ukraine. Ông cũng cho biết: Kyrgyzstan sắp ra nhập Liên minh Kinh tế Âu - Á (EAEU), sau cuộc gặp gỡ, trao đổi giữa ông và Tổng thống Nga Putin hôm 16/3 vừa qua (EAEU hiện gồm 3 thành viên là Nga, Belarus và Kazakhstan).

Cuộc họp báo kéo dài hơn 30 phút, Người phát ngôn của Văn phòng Tổng thống Áo, thông báo rằng buổi họp sắp kết thúc, nhưng nhiều nhà báo vẫn muốn chất vấn hai nguyên thủ. Cuối cùng tất cả các câu hỏi đều được khép lại bằng nụ cười thân ái của hai vị nguyên thủ (Kể cả thắc mắc của tôi: *Tổng thống nghĩ như thế nào khi một chuyên gia Mỹ có ý kiến rằng: Mỹ đã mua lòng trung thành của 3 nước Armenia, Uzbekistan, Kyrgyzstan để ngăn cản quan hệ hữu nghị giữa ba nước này với Nga?*). Vậy là, mặc dù, một số câu hỏi còn bị bỏ ngỏ nhưng có vẻ như cánh nhà báo đều cảm thấy hài lòng về cuộc họp quan trọng này.

Tôi trộm nghĩ, giá như, cho dù *bối cảnh thể chế, bối cảnh lịch sử, bối cảnh xã hội* của các quốc gia là khác nhau, nhưng khi đã đến được với nhau, xin hãy bắt đầu bằng một nụ cười và kết thúc cũng bằng một nụ cười. Như thế, biết đâu, chính nụ cười ấy sẽ quyết định sự thắng lợi của mọi cuộc đàm phán, như cuộc đàm phán giữa hai vị nguyên thủ sáng nay.

Hofburg, 23/3/2015